

ГЛОСАРІЙ

з дисципліни «ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА»

АКРЕДИТАЦІЯ – процедура надання закладу вищої освіти права провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації, відповідно до вимог стандартів вищої освіти, а також до державних вимог щодо кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення;

БАЗОВА ВИЩА ОСВІТА – освітній рівень вищої освіти особи, який характеризує сформованість її інтелектуальних якостей, що визначають розвиток особи як особистості і є достатніми для здобуття нею кваліфікацій за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА – принцип формування особистості; обумовлює створення таких систем освіти й виховання, які повинні бути відкриті для людей будь-якого віку й покоління, супроводжувати людину протягом всього її життя, сприяти постійному її розвитку, залучати до неперервного процесу оволодіння знаннями, вміннями, навичками, а в разі необхідності давати нову підготовку у змінюваних умовах, стимулювати постійну самоосвіту.

ВИКЛАДАННЯ – діяльність педагога, яка спрямована на реалізацію мети і завдань навчання, його основних функцій.

ВИЩА ОСВІТА – рівень освіти, який здобувається особою у закладі вищої освіти в результаті послідовного, системного й цілеспрямованого процесу засвоєння змісту навчання, який ґрунтується на повній загальній середній освіті й завершується здобуттям певної кваліфікації за підсумками державної атестації.

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ – освітній, освітньо-науковий заклад, який заснований і діє відповідно до законодавства про освіту, реалізує відповідно до наданої ліцензії освітньо-професійні програми вищої освіти за певними освітніми рівнями, забезпечує навчання, виховання та професійну підготовку осіб відповідно до їх покликання, інтересів, здібностей та нормативних вимог у галузі вищої освіти, а також здійснює наукову та науково-технічну діяльність.

ДИДАКТИКА – теорія навчання й освіти.

ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ – основоположні ідеї про способи досягнення дидактичних завдань з урахуванням законів освітнього процесу.

ДІАГНОСТИКА – система технологій, засобів, процедур, методик і методів висвітлення обставин, умов та факторів функціонування педагогічних об'єктів, перебігу педагогічних процесів, встановлення їх ефективності та наслідків у зв'язку із заходами, що передбачаються або здійснюються.

ЗАСІБ – джерела отримання інформації, знань, формування умінь; предметна підтримка освітнього процесу.

ЗМІСТ (НАВЧАННЯ, ОСВІТИ) – система наукових знань, практичних умінь і навичок, способів діяльності і мислення, якими здобувачам освіти необхідно оволодіти в процесі навчання.

ЗМІСТ ВИЩОЇ ОСВІТИ – обумовлена цілями та потребами суспільства система знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних і громадянських якостей, що має бути сформована в процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, техніки, технологій, культури та мистецтва.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ – структура, зміст і обсяг навчальної інформації, засвоєння якої забезпечує особі можливість здобуття вищої освіти і певної кваліфікації.

ЗМІСТ ОСВІТИ – сукупність знань, норм поведінки, цінностей, ідей та ідеалів, елементів матеріальної та духовної культури суспільства, які належать до засвоєння, інтеріоризації, перетворення на індивідуальний внутрішній світ особистості.

КОМПЕТЕНТНІСТЬ – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу освітню діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦЯ – міра відповідності знань, умінь і досвіду осіб певного соціально-професійного статусу реальному рівню складності виконуваних ними завдань і вирішуваних проблем.

КОМПЕТЕНЦІЯ – коло питань, в яких певна особа володіє глибокими знаннями і досвідом.

КОНТРОЛЬ – спостереження за процесом засвоєння знань, умінь і навичок; своєчасне знаходження можливих відхилень від заданої програми реалізації рішення, а також своєчасне вжиття заходів щодо їх ліквідації.

КОНЦЕПЦІЯ – система поглядів на те чи інше явище, процеси; спосіб розуміння, тлумачення якихось явищ, подій; основна ідея будь-якої теорії.

МАЙСТЕРНІСТЬ – це комплекс якостей особистості, що забезпечує високий рівень самоорганізації професійної діяльності.

МЕТА (НАВЧАЛЬНА, ОСВІТНЯ) – те, до чого прагне навчання; майбутнє, на яке спрямовані всі педагогічні зусилля.

МЕТОД – шлях досягнення мети і завдань навчання.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ В ПЕДАГОГІЦІ – прийоми, процедури та операції емпіричного і теоретичного пізнання й вивчення явищ педагогічної дійсності.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ – способи спільної діяльності педагога і здобувачів освіти, спрямовані на досягнення ними освітніх цілей.

МЕТОДИ ПЕРЕВІРКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК – способи виявлення ефективності реалізації основних завдань навчання (засвоєння знань, умінь і навичок; оволодіння способами творчої діяльності; формування світоглядних і морально-естетичних ідей та цінностей) та їх види.

МЕТОДИКА НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА – галузь педагогічної науки, яка досліджує закономірності вивчення певного навчального предмета.

МЕТОДИЧНИЙ ПРИЙОМ – елемент, деталь методу навчання, його складова частина або окремий крок в тій навчальній роботі, яка проходить при застосуванні даного методу.

МЕТОДОЛОГІЯ – вчення про принципи побудови, форми і способи науково-пізнавальної діяльності. В структурі методологічного знання виділяють чотири рівні: філософський, загальнонауковий, конкретнонауковий, технологічний.

МОНІТОРИНГ – постійне спостереження за процесом, явищем з метою виявлення його відповідності певним нормам, прогнозам, бажаному результату тощо.

МОТИВАЦІЯ – сукупність внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, що спонукають людей до діяльності і, які додають цій діяльності спрямованість, орієнтовану на досягнення певних цінностей.

НАВИЧКИ – засвоєні через багаторазове повторення інтелектуальні, мовленнєві та інші дії; уміння, доведені до автоматизму, високого ступеня досконалості.

НАВЧАННЯ – активна цілеспрямована пізнавальна діяльність здобувача освіти під керівництвом викладача, в результаті якої здобувач здобуває систему наукових знань, умінь і навиків, у нього формується інтерес до навчання, розвиваються пізнавальні і творчі здібності та потреби, а також моральні якості особистості.

НАВЧАННЯ – основний шлях отримання освіти, цілеспрямований, організований, планомірно й систематично здійснюваний процес оволодіння знаннями, вміннями й навичками під керівництвом педагогів.

ОСВІТА – процес і результат засвоєння систематизованих знань, умінь і навичок; необхідна умова підготовки людини до життя і праці.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС – цілеспрямований і організований процес отримання знань, умінь і навичок у відповідності з метою й завданнями освіти, розвитку особистості.

ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ – діяльність, пов’язана з наданням послуг для здобуття вищої освіти, з видачею відповідного документа.

ПАРАДИГМА ОСВІТИ – система основних наукових досягнень (теорій, методів), за зразком яких організовується дослідницька практика вчених у галузі у визначений історичний період.

ПЕДАГОГІКА – наука про виховання людини; наука про закономірності, сутність, принципи, методи і форми навчання, виховання, розвитку та професійної підготовки особистості, колективу в інтересах успішної діяльності.

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ – галузь педагогічної науки, яка вивчає педагогічні закономірності й засоби організації та здійснення освітнього процесу (самоосвіти), навчання, виховання (самовиховання), розвитку (саморозвитку) і професійної підготовки студентів до певного виду діяльності й суспільного життя.

ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ – різновид професійної діяльності, направлений на передачу соціокультурного досвіду шляхом навчання та виховання.

ПЕДАГОГІЧНА ІННОВАЦІЯ – результат (продукт) процесу створення нового, що відповідно оновлює педагогічну теорію і практику, оптимізуючи досягнення поставленої перед суспільством освітньої мети.

ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНІКА – сукупність засобів і прийомів професійного спілкування; форм організації поведінки викладача у процесі педагогічної взаємодії зі здобувачами освіти.

ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ – напрям у педагогіці, який ставить за мету підвищити ефективність освітнього процесу, гарантувати досягнення здобувачами освіти запланованих результатів навчання.

ПРИЙОМ НАВЧАННЯ – складова частина або окрема сторона метода навчання тобто, окреме поняття по відношенню до загального поняття «метод».

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА – галузь педагогічної науки, що вивчає закономірності навчання людини професії і формування професійно важливих та соціально значимих якостей фахівця.

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА – наука, яка досліджує методологію, змістовий та операційний компонент професійної освіти, специфіку формування особистісних та професійно важливих якостей майбутнього фахівця, особливості становлення та неперервного професійного розвитку тощо.

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ – наявність професійних знань і умінь в управлінні виробництвом і персоналом, знання роботи на конкретній управлінській посаді.

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНЦІЯ – визначається рівнем професійної освіти, досвідом та індивідуальними здібностями людини, її мотивованим

прагненням до безперервної самоосвіти і самовдосконалення, творчим і відповідальним ставленням до справи.

ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ – комплекс соматичних, психологічних і поведінкових порушень, які можуть виникати у професіоналів, діяльність яких вимагає встановлення глибоких емоційних контактів із людьми і нерідко призводить до емоційних перевантажень.

ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ – підготовленість людини до певного виду діяльності, професії, підтверджена документом (атестатом, дипломом) про закінчення відповідного освітнього закладу.

ПРОЦЕС ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ – послідовне відтворення тих розумових і практичних операцій (дій), які здійснюються під час наукового пізнання предмета або явища. Він включає сприймання нового матеріалу, його осмислення, закріплення й застосування на практиці.

ПРОЦЕС НАВЧАННЯ – специфічна форма пізнання об'єктивної дійсності; двосторонній процес взаємопов'язаних діяльностей педагога (діяльності викладання й діяльності з організації й управління освітньою діяльністю здобувача освіти) і діяльності здобувача освіти (учіння), спрямований на оволодіння здобувачами системою знань з основ наук, вмій і навичок їх практичного застосування, розвиток творчих здібностей здобувачів.

РЕЗУЛЬТАТ (ПРОДУКТИ НАВЧАННЯ) – це кінцеві наслідки освітнього процесу, ступінь реалізації визначеної мети.

РІВЕНЬ ЗАСВОЄННЯ – послідовний перехід від незнання до знання.

РІВЕНЬ ОСВІЧЕНОСТІ – якість особистості, що характеризує здатність особистості вирішувати завдання різного характеру (пізнавальної, ціннісно-орієнтаційної, комунікативної і перетворювальної діяльності), спираючись на здобутий соціальний досвід.

РІВЕНЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – характеристика професійної діяльності за ознаками певної сукупності професійних завдань та обов'язків (робіт), які виконує фахівець.

САМООСВІТА – одна із форм пізнавальної діяльності, вид самостійної роботи; це оволодіння знаннями з ініціативи самої особистості, а також самостійний вибір форм задоволення пізнавальних потреб та інтересів.

ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ – закономірна педагогічна діяльність, яка реалізує науково обґрунтований проєкт дидактичного процесу і якій притаманний більш високий ступінь ефективності, надійності та гарантованості результату, ніж традиційним способам навчання.

УМІННЯ – оволодіння способами (прийомами, діями) використовувати засвоєні знання на практиці; засвоєний суб'єктом спосіб виконання дій.

ФОРМА НАВЧАННЯ – це зовнішня сторона організації освітнього процесу, що відображає спосіб організації діяльності здобувачів освіти та педагогів, який здійснюється в певному порядку і режимі, та залежить від кількості здобувачів, характеру взаємодії суб'єктів освітнього процесу, рівня самостійності, специфіки педагогічної діяльності.

ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ – це конструкція певної ланки процесу навчання, певний вид заняття (урок, лекція, семінар, екскурсія, факультативне заняття, екзамен тощо)

ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – сукупність якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і обумовлює здатність задовольняти як особисті, духовні і матеріальні потреби, так і потреби суспільства;

ЯКІСТЬ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – сукупність характеристик системи вищої освіти та її складових, яка визначає її здатність задовольняти встановлені і передбачені потреби окремої особи або (та) суспільства.